

10 DALYKŲ, KURIUOS GALI PADARYTI KIEKVIENAS TĖVAS

1. Tikėkite savo vaiku. „Nepakirkite“ vaikui sparnų. Labai svarbus Jūsų teigiamas požiūris į mokslo naudingumą. Jei vaikui sakysite: „Aš baigiau tik 9 klases ir uždirbu daugiau už tuos, kurie mokykloje mokėsi dešimtukais“ „Fizikos tau niekuomet neprireiks“ arba „Aš nemokėjau tos matematikos ir tu nemokėsi“, taip pateisinsite vaiko tingėjimą ir padarysite jį neįgaliu mokymosi procese.

2. Vaiką girti mokymosi eigoje, o ne už konkretų rezultatą ar pažymį. Kai giriame tik konkretų pasiektą rezultatą, vaikas jaučiasi labai nusivylęs ir demotyvuotas, jei nepasiekia gero rezultato, todėl svarbu akcentuoti patį mokymosi procesą, o ne rezultatą, pvz.: „Ar tau smagu skaityti šitą knygą?“, „Matau, kad tau gerai sekasi ieškoti atsakymų“, „Tau puikiai pavyko – tikriausiai labai stengeisi, spręsk toliau“.

3. Stiprinti vaiko savęs vertinimą moksluose. Savęs vertinimas yra stipriai susijęs su noru mokytis, t. y.: jei vaikas tiki, kad jis yra protingas ir gabus, tai jis ir norės mokytis, daryti namų darbus. Todėl svarbu nuolat pastiprinti vaiką, pvz.: „Aš tavimi tikiu, kad tu išspręsi šitą užduotį“, „Pažiūrėk jau pusę užduoties padarei, tikiu, kad pavyks ją pabaigti. Pamėgink dar kartą“. „Tikiu, tavimi, kad tu sugebėsi.“

4. Kontroluokite savo kalbą. Jei tris kartus vaiką pavadinsite TINGINIU arba KVAILIU, tai ketvirtą kartą Jūsų vaikas ir elgsis kaip tinginys ar kvailys. Jis užsiprogramuos nesėkmei. Taigi, jei vaiką drąsinsime, kad „tu turi gabumą, tu gali, tu randi, tu sugebi...“, tikėtina, kad vaikas nebijos pradėti mokytis.

5. Mokymosi procesą susiekite su maloniais dalykais. Mes mėgstame daryti tuos dalykus, kurie mums sukelia teigiamas emocijas, todėl pasistenkite, kad namų darbų darymas vaikui asocijuotųsi su gerais jausmais, pvz.: „per mokymosi pertraukėlę apdovanokite kvapnia arbata, juodu šokoladu, ar sauja riešutų“.

6. Skatinkite vaiką mokytis dėl savęs. Tikras noras mokytis turi gimti vaiko viduje, o ne būti sukurtas išorinių sąlygų. Bandykite pažadinti vaiko pažinimo džiaugsmą, pvz.: „Ar tau buvo smagu išspręsti šį uždavinį?, Oho kiek daug perskaitei, papasakok man!“.

7. Sudarykite raštišką kontraktą. Greitam rezultatui pasiekti naudingas kontrakto tarp tėvų ir vaiko sudarymas. Kontrakte vaikas surašo: 1) ką jis turi per konkretų laiką padaryti (geriausia pasirinkti 1 arba 2 savaites), 2) paskatinimas, kaip norėtų būti apdovanotas, jei laikysis savo susitarimo bei 3) kokia nuobauda laukia, jei jis neįvykdys susitarimo. Kontrakte turi būti keliami realūs reikalavimai, kad vaikas galėtų juos įgyvendinti, nes kontraktas turi būti SKATINIMO, o ne baudimo priemonė. Pinigai yra netinkama skatinimo priemonė. Geriau skatinkite kartu leidžiamu laiku, pvz.: ėjimu į kiną ar piceriją. Drausminkite, kokio papildomo darbo atlikimu.

8. Leiskite atrasti priežasties ir pasekmės ryšį. Vaikai dažnai nesusieja tai, kiek laiko mokėsi ir kokį pažymį gavo, todėl yra svarbu akcentuoti, kad „Jei mokeisi pusvalandį tai gavai 6 balus, o jei mokeisi 2 valandas gavai 10 balų“. Toks mokymosi laiko ir gauto pažymio susiejimas leis vaikui pasijusti galinčiu kontroliuoti savo mokslo rezultatus.

9. Leiskite rinktis, nuo ko pradėti. Vertimas ruošti namų darbus čia ir dabar prieš vaiko valią demotyvuos vaiką mokytis ir ilgam atstums nuo namų darbų darymo. Naudinga vaikui suteikti teisę nuspręsti nuo, ko jis gali pradėti daryti namų darbus arba kokioje vietoje atliks juos, arba ką veiks pertraukėlių tarp namų darbų darymo metu. Kai žmogui suteikiame galimybę rinktis, žmogus tampa labiau motyvuotu tą darbą padaryti. Mes nesuteiksime vaikui pasirinkimo laisvės atlikti ar neatlikti namų darbų, bet mes suteiksime galimybę rinktis namų darbų darymo aplinkybes, pvz.: „Pirma paruoši matematiką ar lietuvių?; Nori mokytis prie atidaro lango ar uždaryto?; Per mokymosi pertraukėlę norėsi ramiai išgerti arbatos ar pavadžiosi šunį?“

10. Neužsipulkite vaiko klausimu „KODĖL?“. Šis dažnai mūsų naudojamas klausimas atrodo natūralus ir tinkamas visose situacijose, pvz.: „Kodėl gavai neigiamą pažymį?“, „Kodėl pabėgai iš pamokų?“. Tačiau pats tas klausimas „KODĖL?“ iškart sukelia pyktį ir pasipriešinimą, todėl žodį „Kodėl?“ keiskite kitais žodžiais: „Kas atsitiko...?“, „Dėl kokių priežasčių...?“.

Tikėkite savo vaikais, drąsinkite juos ir mokymasis taps įdomia, mėgstama veikla!

Parengė pagal Všį Mokymų ir psichologinio konsultavimo centro seminarą "Vaiko motyvavimas veiklai" socialinė pedagogė Nijolė Gimžauskienė